

A SZŐLŐMŰVELÉS ÉS A SZÜRETI MUNKÁK IRODALMA

A bibliográfia közlését a szüret tette időszerűvé. A szőlő és bor minőségét azonban befolyásolja, sőt a fajta mellett meghatározza a termesztés (az alkalmazott agrotechnika, trágyázás, növényvédelem stb.) módja is, ezért a szüretet sem lehet kiragadni az említett folyamatból. *A szüret a termesztésnek utolsó, a feldolgozásnak első állomása.* Ennek megfelelően tagoltuk kis bibliográfiánkat, mellyel igyekeztünk a kis- és nagyüzemeknek egyaránt segítséget adni.

Kézikönyv-jellegű művek

ANTAL Dezső — MERCZ Árpád — NAGY Iván: *A szőlészet és borászat építményei.* 1965. Műszaki. 201 l. (Mezőgazdasági építés 8.)

CSEPREGI Pál: *Szőlőtermesztés tan.* 1—2. köt. 1961—1962. Mezőgazdasági. (Kertészeti technikumok tankönyvei.)

MÉSZÁROS Ferenc: *A szőlőtermesztés és a szőlőfeldolgozás kisgépei.* 1965. TIT. 36 l. (Útmutató a TIT előadói számára.)

PÁLINKÁS Gyula: *Szőlészeti és borászati zsebkönyv.* 2. átd. kiad. 1960, Mezőgazdasági. 447 l.

Főleg adatszerű felsorolásokat, táblázatokat tartalmaz a szőlő-éghajlatban és -meteorológia tárgykörétől kezdve a borászati kémiáig.

PROHÁSZKA Ferenc: *Szőlő és bor.* 6. átd. kiad. 1966. Mezőgazdasági, 322 l.

Mind az egyéni, mind a nagyüzemi termelőknél hasznos kézikönyve, amely a szőlő nyitásától a bor kezeléséig, eltartásáig terjedő összes szükséges tennivalóval foglalkozik.

A szüret

Könyvek

FILLA Márton: *A szőlő szüreti munkáinak megszervezése.* 1958, Mezőgazdasági. 86 l. (A mezőgazdasági termelőszövetkezetek üzemi kiskönyvtára 12.)

SCHOLTZ Albin: *Szüret és borkészítés (eszközei, gépei).* 1960. Mezőgazdasági, 134 l.

Minden szükséges és hasznavehető felszerelést ismerteti.

Folyóiratcikkek

BARANYI József: *Megfelelő időben, szelektáltan szüreteljünk!* = Kertészet és Szőlészet 1962. 18. sz. 16. l.

FILLA Márton: *A szüret megszervezése.* = Kertészet és Szőlészet. 1965. 18. sz. 3—4. l.

A szüret munkafolyamatait 3 csoportban tárgyalja: előkészítő munkák, a

szőlő szedése és feldolgozása. A szervezés elsődleges célja a szüret időtartamának lerövidítése, mert minden késés a minőség romlását okozza — a mennyiség csökkenése mellett.

KÁDÁR Gyula: *Az alföldi borok megfelelő savtartalmának kialakítása a szüret idejének helyes megválasztásán keresztül.* = A Kertészeti és Szőlészeti Főiskola Évkönyve. 1963. 11. köt. 1. füz. 159—171. l.

KAISER Géza: *Gazdaságosan és tervszerűen szüreteljünk és dolgozzuk fel szőlőtermésünket.* = Kertészet és Szőlészet. 1962. 17. sz. 5—6. l.

KÖSZEGHY Géza: *A szüreti szállítás és rakodás gépesítése.* = Kertészet és Szőlészet. 1965. 16. sz. 16—17. l.

A Hosszúhegyi Állami Gazdaság 2,4 m sortávolságú szőlőjében kipróbált új gépeket, eszközöket és a szervezési módszert ismerteti.

KÖSZEGHY Géza: *Gépesített borszőlőszüret.* — *Hazai kísérletek.* = Kertészet és Szőlészet. 1964. 16. sz. 6—7. l.

A széles sorú szőlők terjedése lehetővé tette, hogy hazai viszonyok között is megkezdjék a borszőlőszüret gépesíthetőségének vizsgálatait. Borszőlőfajtáink betakarítása — a külföldi próbálkozások alapján — a vibrációs leválasztás útján látszik gépesíthetőnek. A megoldáshoz azonban a gépész és kertész szakemberek összefogása szükséges.

MERCZ Árpád: *Korszerű szőlőszállító és ürítő megoldás.* = Kertészet és Szőlészet. 1961. 10. sz. 5—6. l.

Feldolgozás — borkezelés

Könyvek

ÁSVÁNY Ákos — PREHODA József: *Korszerű borászati üzemek.* 1964. Mezőgazdasági. 169 l.

BORÁSZAT. Szerk. Rakcsányi László. 1963, Mezőgazdasági. 534 l.

A legújabb vizsgálatok alapján ismerteti a korszerű nagyüzemi borászatot. Az egyetemi oktatás és a gyakorlati szakemberek számára egyaránt hasznos kézikönyv.

[Hoffmann-féle] Hordómérő táblázat a hordó litertartalmának kiszámításához. 1958, Közgazdasági és Jogi. 15 l.

MERCZ Árpád: *Borászati gépek és kezeléseik*. 1962, Mezőgazdasági. 287 l., „Szőlőfeldolgozó gépek és „Pincegazdasági gépek” című fejezetei tárgyalják a borászat gépi berendezéseit. A gépek szerkezetét és működését 245 ábra szemlélteti.

MERCZ Árpád — PREHODA József: *Korszerű borkezelés*. 1966, Mezőgazdasági. 326 l.

MERCZ Árpád — PREHODA József: *A must és bor egyszerű kezelése*. 1960, Mezőgazdasági. 335 l. (Mezőgazdasági kiskönyvtár. Kincses könyvek.)

PREHODA József: *Üzemi szőlőfeldolgozás*.

1. köt. *Fehérborkészítés*. 2. jav. bőv. kiad. 1961, Mezőgazdasági. 210 l. Tárgyalja mindazokat a munkafolyamatokat, amelyek a szőlő beszállításától a sajtóláson keresztül a must pincébe jutásáig szükségesek.

2. köt. *Vörösborkészítés*. 1960, Mezőgazdasági. 264 l. Ez az első szakkönyv, amely nagyüzemi vonatkozásban ismerteti a „kék” szőlőfajták feldolgozását. A legkülönbébb vörösborkészítési eljárások mellett tárgyalja az egri, a szekszárdi és a soproni vörösbortermelő vidékek hagyományos feldolgozási módszereit is.

PREHODA József: *A tudomány és technika új eljárásai a borászatban*. 1962, OMgK. 98 l. (Országos Mezőgazdasági Könyvtár és Dokumentációs Központ. Témadokumentáció.)

RAKCSÁNYI László: *Szőlő- és borgazdasági termékek különleges technológiája*. (Átd. Köllő Andrásné.) 2. jav. bőv. kiad. 1961, Mezőgazdasági. 283 l.

SCHOLTZ Albin — MERCZ Árpád: *Borgazdaságtan*. 7. jav. kiad. 1961, Mezőgazdasági. 351 l.

A szüret és szőlőfeldolgozás minden mozzanatát tárgyalja a szükséges gépek és eszközök ismertetésével együtt. A borgazdasági melléktermékek hasznosításával (must-sűrítés, pálinkafőzés, a törköly és a seprő felhasználása) is foglalkozik.

Folyóiratcikkek

ÁSVÁNY Ákos: *Borminőséget javító korszerű erjesztési eljárások*. = Mezőgaz-

dasági Világirodalom. 1961. 4. sz. 73—78. l.

GELENCSÉR József: *A borkőkválás által okozott zavarodás megakadályozásának különböző módjai*. = Borgazdaság. 1963. 2. sz. 52—60. l.

GONDA Lajos: *A borászati munka alapja a szőlő szakszerű feldolgozása*. = Kertészet és Szőlészet. 1963. 20. sz. 6—7. l.

KÁDÁR Gyula: *Az alföldi borok készítéséről*. = Kertészet és Szőlészet. 1965. 18. sz. 9—10. l.

Az erjedés irányításának munkálatait ismerteti a korszerű nagyüzemek vonatkozásában.

MERCZ Árpád: *A borszállítás korszerű módjai*. = Borgazdaság. 1964. 3. sz. 86—89. l.

A korszerűen gépesíthető szállítás csak megfelelő szállítási csomagolás mellett történhet. Különbség van azonban a hordós és a palackozott borok szállítása között.

MERCZ Árpád — ÉRCZHEGYI László: *Szőlőfeldolgozó gépek hatása a must zavarosságára*. = Borgazdaság. 1962. 1. sz. 15—17. l.

PREHODA József: *Hőmérséklet szabályozása a szőlőmust erjedése alatt*. = Mezőgazdasági Világirodalom. 1964. 1. sz. 51—57. l.

Akinek a fenti folyóirat nem áll rendelkezésére, azonos témájú cikket talál a „Kertészet és Szőlészet” 1961. 10. sz. 10—11. lapján.

PREHODA József: *Új izlésiránynak megfelelő borkezelési eljárások*. = Mezőgazdasági Világirodalom. 1962. 5. sz. 91—101. l.

RAKCSÁNYI László: *A borgazdasági melléktermékek korszerű feldolgozásának bevezetése hazánkban*. = Borgazdaság. 1965. 3. sz. 81—86. l.

Felsorolja a szőlőtörkölyből és a borseprőből kivonható értékes anyagokat, s feldolgozásukra célszerű, de csak nagyüzemben alkalmazható eljárást ajánl. A közölt adatok 1000 kh szőlőterületre vonatkoznak.

ROHONCZI Lajos: *A kis- és nagyüzemi bortárolásról*. = Raktárgazdálkodás. 1963. 4. sz. 7—13. l.

Értékesítés

Folyóiratcikkek

BAGÓ Bálint: *Termelői borkimérés*. = Kertészet és Szőlészet. 1966. 15. sz. 8—9. l.

A termelői borkimérések száma az 1961. évi 339-nek kb. harmadára csökkent 1965-ig. Ennek oka elsősorban az volt, hogy a közös gazdaság nem tudta folyamatosan ellátni bortermése megmaradó 30 százalékából borkimérését, s

a társulás még nem volt engedélyezve. A szerző ismerteti a jogszabály-kiegészítés lényegét.

A borszőlő, a must és a bor szerződéses ára. = Kertészet és Szőlészet. 1964. 9. sz. 7. l.

A Magyar Állami Pincegazdaság és a szövetkezeti, valamint egyéni termelők közötti szerződéses felvásárlás és értékesítés feltételeit taglalja.

GONDA Lajos: *Szőlő- és must-átvétel.* = Kertészet és Szőlészet. 1963. 19. sz. 6—7. l.

JÁRAI Gyula: *A bor forgalomba hozatalának feltételei.* = Kertészet és Szőlészet. 1964. 1. sz. 4—5. l.

A borok minőségi szabványait ismerteti a következő csoportosításban: asztali (kommersz), pecsenye-, minőségi, csemege-, palack- (butéliás) és ürmösbor.

Szőlőművelés

Könyvek

ÉBÉNYI Gyula: *Talajerőgazdálkodás a szőlőben.* 1963, Mezőgazdasági. 185 l.

Több éven át folytatott szőlőtrágyázási kísérletek alapján ad gyakorlati útmutatást a fiatal, a termőre fordult és az idős szőlők tápanyagvisszapótlására. A könyv zárófejezete történelmi borvidékeink talajviszonyairól tájékoztat.

JESZÉNSZKY Zoltán: *A szőlő talajművelésének gépesítése.* 1960, Mezőgazdasági. 118 l.

Ismerteti a korszerű szőlőművelő erőes munkagépeket, a legjobban bevált művelési eljárásokat.

POLYÁK Dezső: *A szőlészetben alkalmazott vegyszerek hatása a termésre. (Műtrágyák és serkentő anyagok.)* 1965, OMgK. 39 l. (Károlyi Mihály Országos Mezőgazdasági Könyvtár és Dokumentációs Központ. Témadokumentáció.)

PROHÁSZKA Ferenc: *A szőlők rendbehozatala és felújítása.* 5. bőv. kiad. 1961, Mezőgazdasági. 116 l.

A nem-szakember termelők is megértik a gazdag tapasztalatokból fakadó gyakorlati útmutatásokat, tanácsokat.

Szőlőtermesztés homokon. Szerk. Bognár Károly. 1961, Mezőgazdasági. 338 l.

Ismerteti a homoki termőhelyi viszonyokat, a termesztésre javasolt fajtákat, a szőlőművelés (talajmunkák, trágyázás, metszsmódok, zöldmunkák stb.) tudnivalóit, a szaporítási eljárásokat. A szüretet követő must- és borkezelési eljárásokat is érinti.

SZÜCS József: *A szőlő növényvédelme.* 1965, Mezőgazdasági. 123 l.

BALÁZS Klára, B. — KACSÓ András — MÖRITZ István: *A szőlőpermetezések száma.* = Kertészet és Szőlészet. 1966. 11. sz. 20—21. l.

Három szőlőültetvény növényvédelmének értékelésével mutatja be a permetezés hatását a termés mennyiségére és minőségére.

BOGNÁR Károly: *A homoki szőlőtelepítések szélvédelme.* = Kertészet és Szőlészet. 1963. 4. sz. 10. l.

BUDAY László—NÉMETH Gábor: *A korszerű ültetvény — korszerű talajművelés és trágyázás.* = Kertészet és Szőlészet. 1966. 17. sz. 8—9 l.

CSEPREGI Pál: *A nagyüzemi szőlőtermesztés és a bor minősége.* = Kertészet és Szőlészet, 1966. 14. sz. 4—6. l. A borok minősége — az előző évtizedekhez képest — országosan romlott. Kérdés: törekedjenek-e a termesztők arra, hogy az általuk előállított alapanyag a lehető legjobb legyen, vagy egyszerűen elégedjenek meg azzal, hogy nagy mennyiségben termelnek valamilyen szőlőt, s a minőség alakulását a borászoktól kéri számon? A borászok szerint jó minőségű bor csakis jó alapanyagból készíthető. — A cikk a termesztés oldaláról közelíti meg a kérdést, vagyis a szőlő minőségét befolyásoló tényezőket vizsgálja a nagyüzemadta előnyök kiemelésével.

DIÓFASI Lajos: *A tőkeművelés-módok hatása a bor minőségére.* 1—3. r. = Borgazdaság. 1965. 1. sz. 32—38. l., 2. sz. 66—72. l., 3. sz. 118—120. l.

Az olaszrizling, cirfandli, furmint és chardonnay fajták termeszedményét, must- és borminőségének alakulását ismerteti, valamint a tőkekonció értékelési vizsgálatokat. A cikksorozat befejező része a fajták termesztési értékét tárgyalja.

FEKETE Adorján: *Talajerőzió elleni védekezés hegyvidéki szőlőben és gyümölcsösben.* = Földművelésügyi Termelési Útmutató. 1962. 1. sz. 9—11. l.

HORVÁTH Sándor: *A szőlő gyökérzete és a talajművelés.* = Kertészet és Szőlészet. 1966. 13. sz. 6—8. l.

A modern szőlőművelés tudományos alapja minden szőlőfajta gyökérrendszerének alapos ismerete.

KELEMEN György: *Nagyüzemi szőlőültetvények. A telepítéseket megelőző tereprendezés.* = Kertészet és Szőlészet. 1965. 23. sz. 8—10. l.

A tereprendezés előkészítő, tervező és kivitelező munkáit tárgyalja.

KŐSZEGHY Géza: *Tereprendezés szőlőtelepítéshez lejtőn.* = Kertészet és Szőlészet. 1964. 5. sz. 11. l.

KRISZTEN György: *A szőlő művelés-módja és a fagyvédelem.* = Kertészet és Szőlészet. 1966. 4. sz. 8—9. l.

MÁNFAI Kálmán: *A szőlő növényvédelmének költségei.* = Kertészet és Szőlészet. 1966. 10. sz. 20—21. l.

Hat állami gazdaság 39 egymástól független szőlőtábláján (összesen 1945 kh) gyűjtött adatok eredményét összegezi

a növényvédelmi munkák költségeinek megállapítására.

TENGERDI János: *Szüret előtti növényvédelem.* = Kertészet és Szőlészet. 1962. 16. sz. 21. l.

TÓTH Mihály: *A szőlő őszi telepítése.* = Kertészet és Szőlészet. 1963. 18. sz. 9. l.

Osszeállította: dr. Barna Béláné

ÍRÁSOK SZÉKESFEHÉRVÁRRÓL

Székesfehérvárról, a város életéről, múltjáról és jelenéről szóló gazdag ismeretterjesztő és tudományos irodalomból válogattunk, de összeállításunk nem öleli fel a várossal kapcsolatos irodalom minden területét.

Az érdeklődők további irodalmat találhatnak a felvett írások bibliográfiáiban és jegyzetanyagában (a leírásokban csak a legfontosabbakat jelöltük), a Székesfehérvári Szemlében (1931—1939, 1955), valamint a különböző szakbibliográfiákban. Ez utóbbi vonatkozik a mellőzött területek irodalmára is.

A Székesfehérvárott megjelent kiadványok esetében a megjelenés helyét nem tüntettük fel, helyette — jelet alkalmaztunk. Az István Király Múzeum nevét IKM formában közöltük.

Útikalauzok, térképek

(MARSCHALL Rafael): Székesfehérvári kalauz. (— 1930, Székesfehérvár város.) 92 l. 32 t. 1 térk.

Részletes műemléki leírásai ma is használhatóvá teszik.

Fehérvári képes kalauz. — 1957, (Fejér Megyei Hírlap.) 96, [24] l.

Utcanév-jegyzékkel.

Székesfehérvár. [1958], IBUSZ. 63 l. (Ismerd meg hazádat!)

Autóbusztúrán. Budapest—Székesfehérvár—Veszprém—Tihany—Balatonfüred útvonalon. 1959, IBUSZ. 40 l.

Fejér megyei képeskönyv. Szerk. a Fejér megyei Tanács Idegenforgalmi Hivatala. — 1959, (Közdok.) 112 l.

(HUBA László): *Budapest—Velencei tó—Székesfehérvár.* 1959. Panoráma, 112. XIV l. 1 térk. (Magyarország írásban és képben 16.)

Székesfehérvár. Szerk. a Fejér megyei Tanács Idegenforgalmi Hivatala. — 1959. Közdok. 175 l.

(*Székesfehérvár járási jogú város térképe.*) 1964. Készítette és kiad. az Állami Földmérési és Térképészeti Hivatal Kartográfiai Vállalata.

Történelem

KÁROLY János: *Fejér vármegye története.* 2. köt. (Székesfehérvár története.) — 1898, Fejér vármegye közönsége. XXI, 717 l. 1 t.

A városról készült egyetlen monográfia. Megjelenésekor sem érte el a tudományos munkák szintjét, s az azóta el-

telt csaknem hét évtized alatt egyes részei elavultak. Azonban anyaga kritikával ma is használható.

(FARKAS Gábor — MÓRA Magda): *Fejér megye múltja írott emlékekben.* [Dokumentumgyűjtemény.] — 1962. Megyei Tanács, 156 l. 16 t. (A Magyar Történelmi Társulat Kelet-Dunántúli Csoportjának kiadványai 2.)

FITZ Jenő: *A középkori Székesfehérvár.* — 1956. 28 l. (IKM közleményei. B. 11.)

JUHÁSZ József: *Székesfehérvár ostroma 1490-ben.* — 1958, 16 l. (IKM közleményei B. 10.)

FITZ Jenő: *Török erődítések Fejér megyében.* 1. r. Székesfehérvár. — 1956, 23 l. (IKM közleményei. B. 7.)

WATHAY Ferenc: *Székesfehérvár veszéséről való história. (1603).* (Bev. és jegyz. Nagy Lajos.) — 1957, 32 l. (IKM közleményei. B. 14.)

PESTI János: *Az ipar fejlődése és a munkásság mozgalmi Székesfehérvárott. 1895—1905. — 1963. MSZMP Fejér m. Biz., 120 l. (A Magyar Történelmi Társulat Kelet-Dunántúli Csoportjának kiadványai 5.)*

Tanácsköztársaság Fejér megyében. (Emlékkönyv.) — 1959. Megyei Tanács, 147 l.

(FARKAS Gábor): *Dokumentumok Fejér megye felszabadulásának történetéből. 1944—1945. — 1956. MSZMP Fejér m. Biz., 235 l. (A Magyar Történelmi Társulat Kelet-Dunántúli Csoport kiadványai 8.)*

Felszabadultunk. Bibliográfia Fejér megye felszabadulásának 20. évforduló-

jára. (Összeáll. a Megyei Könyvtár.) — 1964. MSZMP Fejér m. Biz., 31 l.
[Húsz] 20 év a szocializmus útján. (Fejér megye 1945—1965.) 1965, — [Kiad. a] KSH Fejér m. Igazgatósága, 80 l.

Statisztika

Fejér megye fontosabb statisztikai adatai. [1952—1955.] [Közread. a] — 1956, KSH Fejér m. Igazgatósága. 250 l. 1 térk.

Fejér megye fontosabb statisztikai adatai.

1956-tól évenként jelenik meg.

Számvetés a [Magyar] Szocialista Munkás Párt kongresszusa előtt. Fejér megye 14 éves fejlődése a statisztikai adatok tükrében. — 1959, [Közread. a] KSH Fejér m. Igazgatósága. 114 l.

Szociális és kulturális felemelkedés útján. (Tények és adatok Fejér megye 15 éves fejlődéséről. Összeáll. a KSH Fejér m. Igazgatósága.) — [1959], MSZMP Fejér m. Biz., 52 l.

Művészet, műemlékek

GENTHON István: *Székesfehérvár.* = Magyarország művészeti emlékei. 1. Dunántúl. 1959. Képzőművészeti, 350—359. l.
125 művészeti emlék leírása részletes bibliográfiával.

FITZ Jenő: *Séta a régi Székesfehérvárt.* — 1956, 31 l. (IKM közleményei. B. 4.)
Bibliogr. a 27—28. lapon értékelő megjegyzésekkel.

FITZ Jenő: *Székesfehérvár.* 1957. Képzőművészeti, 74 l. 38 t. 1 térk. (Magyar műemlékek.)

A város műemlékeinek és történetének egyetlen modern, átfogó feldolgozása. Bibliogr. 70. l. 35 tétel, valamint számos irodalmi utalás a jegyzetekben. (64—69. l.)

FITZ Jenő: *A székesfehérvári Budai külváros középkori templomai.* — 1956, 15 l. (IKM közleményei. A. 3.)

DERCSÉNYI Dezső: *A székesfehérvári királyi bazilika.* 1943. Műemlékek Or-

szágos Biz., XII, 166 l. 3 t. (Magyarország művészeti emlékei. 2. sor. 1.)

A feltárások és a bazilika története, a mauzóleum és a kőtár leírása, a műemlékekre vonatkozó irodalom teljes bibliográfiájával (lezárva 1943. júl. 1.).

FITZ Jenő: *A székesfehérvári középkori bazilika.* 3. kiad. — 1960, 39 l. (IKM közleményei. B. 2.)

KRALOVÁNSZKY Alán: *A székesfehérvári középkori bazilika.* — 1966, 20 l. (IKM közleményei. B. 27.)

A legújabb feltárások és kutatások alapján több problémát vet fel.

SOMOGYI Árpád: *A Vladimiri Istenzőlő ikon XV. századi másolata Székesfehérvárt.* — 1957 [1958], 32 l. (IKM közleményei. A. 5.)

Művelődés

LAKATOS Dénes: *A székesfehérvári ciszterci rendi katolikus főgimnázium száz éves története.* — 1914. Debreczeni, 207 l.

BOROSTYÁN Sándor: *A székesfehérvári reáliskola története, 1854—1894.* — 1896. „Székesfehérvár és Vidéke” ny., 187 l.

Fehér Vár. *A székesfehérvári Vörösmarty Társaság évkönyve.* Szerk. Szarka Géza. — 1942, Pannonia, 160 l.

CSONGOR Rózsa: *A Vörösmarty Kör története.* — 1960, 57 l. 7 t. (IKM közleményei. B. 20.)

STIGLER István: *Székesfehérvár nyomdászatának 150 éves története.* — 1957 [1958], 29 l. 9 t. (IKM közleményei. B. 6.)

LÁNCZOS (LERNER) Ignác: *Fejér megye és Székesfehérvár irodalmi hagyományai a honfoglalástól napjainkig.* — 1963. Szerző, 38 l.

Csak kritikával, kiindulási alapként használható.

FÜLÖP Attila: *A Fejér megyei hírlapok és folyóiratok bibliográfiája.* — 1965. [1966] Megyei Könyvtár, 191 l.

Összeállította: Tóth György István

A TV SZÍNHÁZI MŰSORÁHOZ AJÁNLJUK

Október—november

BRECHT, BERTOLT: A NEVELŐ ÚR.

Az Egyetemi Színpad előadása.

BRECHT, Bertolt: *A nevelő úr.* Ford. Fáy Árpád. A verseket ford. Hajnal Gábor. = Brecht, Bertolt színművei. Szerk., utószó, jegyz.: Vajda György Mihály, Walkó György. 1964, M. Helikon. 1—2. köt. (Helikon klasszikusok.) 929—990. l.

HERMANN István: *Tények és összefüggések.* = Kritika, 1964. 2. sz. 41—43. l.

IMRE Katalin: *A harmadik évezred első darabjai.* = Nagyvilág, 1962. 4. sz. 599—601. l.

KIS Tamás: *Bertolt Brecht színművei.* = Új Írás, 1965. 7. sz. 115—120. l.

MESTERHÁZI Lajos: *Brecht drámáinak magyar kiadása.* = Nagyvilág, 1965. 2. sz. 272—275. l.

MITRU Ibolya: *Bertolt Brecht. Írói arcképvázlat és bibliográfia.* 1965, FSZEK, 257 l., 16 t. (Írói arcképvázlatok 4.)
Színkritika: Heimann Ildikó = Magyar Nemzet, 1965. dec. 31. 4. l.

GARCIA LORCA, FEDERICO: YERMA. A Madách Színház előadása. (ld. Könyvtáros, 1966. 2. sz. — Kis bibliográfiák)

GYÁRFÁS MIKLÓS: EGÉRÚT. A József Attila Színház adása.

KÉRY László színházi levele: *Vidámság és hiányérzet.* = Élet és Irodalom, 1935. 41. sz. 9 l.

LUKÁCSY András: *Gyárfás-vígjáték Veszprémben.* = Élet és Irodalom, 1965. 7. sz. 8. l.

VAJDA György Mihály: *Új magyar színdarabok.* = Kritika, 1965. 12. sz. 56—58. l.

Színkritikák: Gábor István = Magyar Nemzet, 1965. febr. 3. 4. l. — Gábor István = Magyar Nemzet, 1965. szept. 25. 4. l. — Pándi Pál = Népszabadság, 1965. okt. 1. 9. l. — Rajk András = Népszava, 1965. szept. 25. 4. l. — Sándor Iván = Kortárs, 1965. 11. sz. 1840. l.

ILLYÉS GYULA: BOLHABÁL. A Déryné Színház előadása. (ld. Könyvtáros, 1966. 7. sz. — Kis bibliográfiák)

MAUGHAM, SOMMERSET W.: IMÁDOK FÉRJHEZ MENNI. A József Attila Színház előadása.

MAUGHAM, Sommerset W.: *Visszapillantás. Szemelvények az író önéletrajzi vallomásaiból.* = Nagyvilág, 1963. 3. sz. 442—452. l.

BARABÁS Tamás: *A 90 éves Sommerset Maugham vallomása.* = Élet és Irodalom, 1964. 14. sz. 12. l.

CSERES Tibor: *Sommerset Maugham.* = Élet és Irodalom, 1965. 52. sz. 8. l.

NAGY Péter: *Két angol vígjátékról.* = Élet és Irodalom, 1964. 23. sz. 9. l.

Színkritikák: Kürti Pál = Magyar Nemzet, 1964. máj. 30. 4. l. — *Létay Vera* = Népszabadság, 1964. jún. 5. 9. l. — Rajk András = Népszava, 1964. jún. 12. 2. l.

MÓRICZ ZSIGMOND: ÜRI MURI. A Nemzeti Színház előadása. (ld. Könyvtáros, 1966. 4. sz. — Kis bibliográfiák.)

NEIL, SIMON: MEZÍTLÁB A PARKBAN. A Madách Kamara Színház előadása.

KÉRY László: *Három amerikai színdarab.* = Élet és Irodalom, 1966. 2. sz. 8. l.

Színkritikák: Gábor István = Magyar Nemzet, 1966. jan. 8. 4. l. — Molnár G. Péter = Népszabadság, 1966. jan. 20.

8. l. — Rajk András = Népszava, 1966. jan. 8. 2. l.

ROLLAND, ROMAIN: SZERELEM ÉS HALÁL JÁTÉKA. A győri Kisfaludy Színház, vagy a kecskeméti Katona József Színház előadásában.

ROLLAND, Romain magyar vonatkozású kiadatlan leveleiből. [Dokumentumok 1924—1929-ből.] = Nagyvilág, 1961. 5. sz. 731—735. l.

BENEDEK Marcell: *Romain Rolland.* 1961, Gondolat. 157 l. (Irodalomtörténeti kiskönyvtár 11.)

BENEDEK Marcell: *Romain Rolland második élete.* = Új Írás, 1964. 12. sz. 1518—1522. l.

DOBOSSY László: *Romain Rolland az ember és az író.* — (Függelék: 1. Romain Rolland kiadatlan levele magyar barátaihoz. — 2. Romain Rolland magyarul megjelent művei és a magyar Rolland-irodalom.) 1961, Akadémiai. 292. l.

GORKIJ, Makszim: *Romain Rolland.* = Makszim Gorkij művei. Cikkek, tanulmányok. 1895—1930. 1964, Európa. 1. köt. 300—303. l.

LUNACARSZKIJ, Anatolij V.: *Romain Rolland-nál.* = Lunacsarszkij A. V.: Irodalmi tanulmányok. 1959, Gondolat. 219—223. l.

SHAKESPEARE—BRECHT: CORIOLANUS. A Debreceni Csokonai Színház előadása. (Shakespeare tragédiája, Brecht átdolgozásában.)

SHAKESPEARE, William: *Coriolanus.* Ford. Petőfi Sándor. [Színmű.] = Shakespeare összes művei. 1961, Európa. V. köt. Tragédiák.

Ua. 1964, Európa. I. köt. Versek, Királydrámák.

BOLDIZSÁR Iván: *Virágok és Shakespeare.* [Angliai napló-részlet.] = Új Írás, 1964. 8. sz. 981—986. l.

KÉRY László: *Brecht vitája Shakespeare-rel.* = Élet és Irodalom, 1965. 50 sz. 9. l.

KÖRÖSPATAKY KIS István: *A stoffordi nagy kísérlet.* [Színkritika Shakespeare drámáinak legújabb előadásairól.] = Nagyvilág, 1965. 1. sz. 145—157. l.

LIEBNER János: *Amit Verdi jobban csinált.* [Párhuzam Verdi és Shakespeare drámai hősei között.] = Nagyvilág, 1964. 12. sz. 1897—1900. l.

MÉSZÖLY Dezső: *Shakespeare mester műhelytitkaiból.* = Nagyvilág, 1964. 9. sz. 1396—1399. l.

MAJOR Tamás: „Az értelemig — és tovább”. = Népszabadság, 1965. júl. 11. 7. l.

(A Shakespeare életművét összefoglaló nagyobb tanulmányokat ld. teljes kiadásainak előszavaiban. Az önálló kötetben megjelent tanulmányokat pedig az *Új Könyvek* mutatói segítségével kereshetik ki az érdeklődők.)

Színkritikák: Szombathelyi Ervin = Népszava, 1965. dec. 12. 7. l. — Ungvári Tamás = Magyar Nemzet, 1965. dec. 8. 4. l.

VISNYEVSZKIJ, VSZEVOLOD: OPTIMISTA TRAGÉDIA. A Debreceni Csokonai Színház előadása.

VISNYEVSZKIJ, Vszevolod: Optimista tragédia. [Színmű.] (Utószó: Héra Zol-

tán.) 1958, Európa. 90. l. (Világirodalmi kiskönyvtár.)

Ua. = Nagyvilág, 1957. 8. sz. 1125—1173. l.

JUHÁSZ Mária: Az Optimista tragédiáról. = Új Írás, 1964. 1. sz. 115—117. l.

KARDOS László: Lapok a szovjet irodalom történetéből. [Visnyevszkijről] = Kardos László: Közel és távol. Irodalmi tanulmányok. 1966, Magvető. 434—435. l.

MESZÖLY Tibor: Visnyevszkij bemutatása a Petőfi Színházban. = Nagyvilág, 1957. 9. sz. 1419—1421 l.

Összeállította: **Körtés Júlia**

KÉZIMUNKA — FIÚKNAK

Összeállításunkat azoknak a fiúknak szántuk, akik a kézimunkában, a fűrés-faragásban örömet lelik. Egyrészt arra törekedtünk, hogy a kézimunkák technikai leírásait tartalmazó könyveket ismertessük, másrészt arra, hogy a nép- és iparművészet különféle ágairól szóló fontosabb könyveket bemutassuk.

FERKAI Lóránt: Remekel a bicska. Móra, 1958, 166 l.

A faragás ezer és ezer csínját-bínját ismerteti, ötletes szemléltető rajzokkal. Legtöbb példáját a népművészet területéről veszi, s ezzel a kézügyesség és a művészi ízlés fejlesztése mellett a népi értékek megbecsülésére is nevel.

HANSA, Milos: Hogy csináljam? Bevált munkamódszerek, szerszámok és segédesszközök az otthoni és szakköri műhelyek számára. Műszaki, 1963. 163 l. Milos Hansa azoknak a barkácsolóknak írta könyvét, akik már az elemi technikai ismereteket megszerezték. Jó tanácsokat ad az otthoni műhely berendezéséhez, az egyes munkafolyamatok egyszerű és gyors elvégzéséhez.

KUBINYI Ferenc — TOMBOR Tibor: Az ezermester történelemkönyve. Móra, 1963. 95 l. 30 t.

A szerzők az ezermesterek érdeklődési körének megfelelően a papír, a vas, a fa és a textilfélék útját kísérik végig felhasználásuk kezdetétől napjainkig.

LENGYEL Györgyi: Faragás. Képzőművészeti, 1961. 36 l. 24 t. (Népművészet.) A fa és a szarufaragás művészetét ismerteti. A legtehetségesebb élő faragók művészetét, fejlődését elemzi sokoldalúan, legszebb alkotásaikat negyvennyolc képen mutatja be.

Magyar népi díszítőművészet. (Összeállította és szerkesztette a Néprajzi Múzeum Munkaközössége.) Képzőművészeti, 1954. 44 l. 77 t.

A gyűjtemény a magyar népi díszítőművészet legszebb remekeinek bemuta-

tásával ad áttekintést a népi díszítőművészet utolsó másfél századáról. A tudományos igényű, közérthetően megírt bevezető tanulmány után a fazekaság művészetét 63, a faragás művészetét 104, a népi bútorokat 129, a népviseletet 208 és a szövés—hímzés művészetét 174 ábra tárja elénk.

MANGA János: Pásztorművészet. Képzőművészeti, 1963. 41 l. 24 t. (Népművészet.)

A pásztor- és a parasztművészet egyazon talajból sarjadt, a valóság (az erdő fái, az állatok, a madarak és az ember) itt is, ott is változatos formákon keresztül jelenik meg, ám a változatos formák mögött mindig egységes tér és világszemlélet áll.

Nagy barkácskönyv. Politechnikai segédkönyv. (Ford. Fischer Herbert.) 1964. Műszaki, 191 l.

Amellett, hogy megtanít arra, hogy mit lehet készíteni kézi szerszámokkal papírból, műanyagból, fából és különféle fémekből, a művészi munka iránt érdeklődőknek is jó tanácsokat ad. A kerámia, a linóleummetszés és a gyurmázás eljárásait, technikáit is részletesen ismerteti.

Ügyes kezek. Ford. Gellért György. 1956. Művelt Nép, 360 l.

A szerzők a könyvkötés, a famunkák, a vessző- és hánccfonás fogására tanítanak meg, gyakorlati tanácsokat adnak a ragasztószerek készítésére, a különféle méretekre, az előrajzolásra és a szerszámok élezésére.

Összeállította: **Bosnyák Sándor**

AUSZTRIA

Ausztria. = *Nemzetközi Almanach.* 1960. Szerk. Radó Sándor. 1960, Kossuth, 81—88. l.

Az osztrák államra vonatkozó legfontosabb tudnivalókon kívül tömören ismerteti az ország földrajzát, közigazgatási beosztását, tájait, felsorolja a legfontosabb történelmi eseményeket időrendben, tájékoztat a népesség számáról, foglalkozásáról, szociális helyzetéről, továbbá a közoktatás, a politikai szervezet, az alkotmány, a pártok és tömegszervezetek, a sajtó, a kormány, a hadsereg, a költségvetés legfontosabb adatairól, végül sokoldalú keresztmetszetet ad az osztrák gazdasági élet minden ágazatáról, a termelés helyzetéről az iparban és mezőgazdaságban egyaránt.

Ausztria. = *Nemzetközi Almanach.* 1962. Fűtkötet. Szerk. Radó Sándor. 1962, Kossuth, 24—25. l.

Az 1960-as Nemzetközi Almanach kiéészítése az 1959 nyárától 1962 nyaráig történt eseményekkel, a legfontosabb változásokkal.

Ausztria. = *A Föld országai. A világ népei.* 1965. Közgazd. és Jogi, 114—119. l. (A kultúra világa 9.)

Tömör összefoglalás Ausztria természeti földrajzáról, tájairól, gazdasági körzeteiről, ipari és mezőgazdasági létesítményeiről, városairól, s más nevezetességeiről.

Wien és környéke. = *Duna.* Szerk. Pap Miklós. 1964, Panoráma, 160—190. l. (Útikönyvek.)

Színes összefoglalás Bécsről, mely érinti az általános tudnivalókat, a város földrajzi környezetét, történelmi múltját, nevezetességeit, kalauzol a belvárosban és környékén, a Burgban, Schönbrunnban, a Grinzingen, majd a Duna mentén egészen a csehszlovák határig kíséri olvasóit.

Az osztrák Duna. = *Duna.* Szerk. Pap Miklós. 1964, Panoráma, 133—159. l.

A természeti szépségekben és történelmi nevezetességekben, régi városokban, műemlékekben, s új létesítményekben gazdag osztrák Duna mentén kalauzol Passautól a szép Wachau-n át Bécsig.

Riportok, tudósítások

KALMÁR György: *A bécsi kapu.* 1961, Kossuth, 196 l.

Az 1960-as év Ausztriájának legaktuálisabb kérdéseit érintő összeállítás.

PAÁL Ferenc: *Ausztria.* 1965, Kossuth, 113 l., 16 t. (Egy ország — egy könyv.) Az osztrák élet időszerű politikai, gazdasági, kulturális kérdéseivel és mindennapjaival, sajátos vonásaival foglalkozó összeállítás.

Ausztria. = RUFFY Péter: *Csavargások. Riportok.* 1963, Szépirodalmi, 327—344. l. Osztrák nagyvárosokban szerzett élmények, benyomások.

Mozart városában. = VAMOS Imre: *Európai utazások.* 1965, Magvető, 7—14. l.

Salzburg régi és új arca egy friss hangulatú riportban.

Folyóiratcikkek

BEBRITS Anna: *Az osztrák meglepetés „miértje”.* = *Népszabadság.* 1966. 62. sz. 3. l.

FIALA, Edmund—MUHRI, Franz: *Az állam szerepe az osztrák gazdaságban.* = *Béke és Szocializmus.* 1965. 3. sz. 28—39. l.

FÜRNBERG, F.: *Az ausztriai választásokról.* = *Béke és Szocializmus.* 1966. 5. sz. 70—83. l.

HELTAI András: *Ausztria és Kelet-Európa.* = *Társadalmi Szemle.* 1966. 5. sz. 67—72. l.

JAKUCS Pál: *Ausztriai utakon.* = *Természettud. Közöny.* 1965. 6. sz. 257—260. l.

MADARÁSZ Andor: *Salzburg.* = *Élet és Tudomány.* 1965. 24. sz. 1126—1132. l.

A mai osztrák irodalomról

KRAUS, Wolfgang: *A mai osztrák regény.* = *Nagyvilág.* 1962. 12. sz. 1861—1867. l.

Mai osztrák líra. = *Nagyvilág.* 1966. 5. sz. 688—693. l.

A mai osztrák irodalomról. = *Irodalmi Szemle.* 1959. 4. sz. 611—616. l.

VAJDA György Mihály: *Gondolatok az osztrák irodalomról.* = *Nagyvilág.* 1966. 5. sz. 754—757. l.

— —: *Ismerkedés osztrák prózáikkal.* = *Nagyvilág.* 1964. 5. sz. 752—757. l.

— —: *Osztrák irodalom — magyar szemmel.* = *Világirod. Figyelő,* 1959. 2. sz. 154. l.

Összeállította: Csomor Tibor